

Д-р екон. наук Гринько Т. В., Тімар В. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ
У ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД**

Повномасштабна війна в Україні спричинила значні економічні, соціальні, екологічні втрати, які наша країна відчуватиме довгі роки. Зокрема, пошкодження чи повне руйнування енергетичної інфраструктури складає 70%, житлового фонду – 13%. За спільною оцінкою Світового банку, ООН, Європейської комісії та українського уряду прямі збитки станом на 31.12.24р. сягнули \$176 млрд. Протягом наступних десяти років на відновлення та відбудову післявоєнної України необхідно \$524 млрд, в тому числі: житлового фонду – \$84 млрд., транспортної інфраструктури – \$78 млрд., енергетичного та гірничо-видобувного комплексу – \$68 млрд., промисловості та торгівлі – \$64 млрд., агропромислового комплексу – \$55 млрд. [1]. Закінчення активних бойових дій не означає автоматичного відновлення економіки, відбудова потребує значних фінансових ресурсів, отже, вже зараз необхідно розробляти програми та умови залучення інвестицій.

Україна має значний потенціал для залучення внутрішніх інвестицій у післявоєнну відбудову, зокрема через бюджетні видатки, кошти державних фондів розвитку, приватні заощадження громадян, реінвестування прибутків підприємств, активізацію банківського кредитування та мобілізацію коштів пенсійних фондів і страхових компаній. Однак цих ресурсів буде недостатньо через масштабність руйнувань, обмежену платоспроможність бізнесу, зростання державного боргу та значний відтік капіталу, що вимагає активного залучення іноземних інвестицій для забезпечення швидкого та стійкого економічного відновлення.

Міжнародний досвід повоєнного відновлення показує, що участь зовнішніх інвесторів сприяє не лише фінансовій стабільності, а й технологічному оновленню, впровадженню сучасних управлінських практик та інтеграції у глобальні економічні ланцюги. Найбільше інвестиційних ресурсів для відновлення потребують житловий комплекс, транспортна та енергетична інфраструктура, промисловість та сільське господарство. Для іноземних інвесторів найбільш привабливими є наступні галузі: військово-промисловий комплекс, будівництво, металургія, енергетика, видобуток та переробка корисних копалин, сільське господарство, транспортно-логістичний комплекс, машинобудування, хімічна, харчова промисловість, фармацевтика, ІТ. Ці сфери мають високий потенціал для залучення іноземних інвестицій завдяки стратегічній важливості для економіки та можливостям інтеграції у глобальні виробничі та технологічні ланцюги.

Наразі чимало країн висловлюють готовність взяти участь у повоєнному відновленні нашої країни. Науковці та аналітики висловлюють різні прогнози щодо привабливості України для іноземних інвесторів. Оптимістичні оцінки базуються на тому, що Україна має високий рівень міжнародної підтримки, вигідне географічне розташування, провадить активну зовнішню політику і знаходиться в активній фазі євроінтеграційних процесів. Натомість песимістичні сценарії обумовлюють високими політичними і військовими ризиками, безпековими гарантіями, відсутністю дієвого механізму захисту іноземних інвестицій, недосконалістю нормативно-правової бази [2].

Ключовими проблемами, що погіршують інвестиційний клімат сучасної України та стримують активність іноземних інвесторів є: високі безпекові ризики, що зменшують довіру до довгострокових вкладень; недосконалість нормативно-правової бази, низька ефективність судової системи та слабкі механізми захисту прав інвесторів; корупція та бюрократичні перепони, які ускладнюють ведення бізнесу; відсутність чіткої державної стратегії підтримки інвестицій.

Для забезпечення швидкого та ефективного залучення іноземних інвестицій Україні необхідно здійснювати комплексні заходи як на міждержавному рівні, так і у співпраці з приватними потенційними інвесторами. На міждержавному рівні першочерговим завданням є розширення двосторонніх та багатосторонніх економічних угод, спрямованих на отримання фінансової підтримки від

міжнародних партнерів, таких як Європейський Союз, Сполучені Штати Америки, Японія, Канада та міжнародні фінансові організації (Світовий банк, МВФ, ЄБРР).

Необхідно активізувати дипломатичну діяльність, спрямовану на розробку довгострокових фінансових програм, механізмів гарантування інвестицій, а також відновлення кредитних ліній під низькі відсоткові ставки для стратегічних галузей. До завершення війни перспективи залучення іноземних інвестицій залишаються обмеженими через високі воєнні ризики, політичну та економічну нестабільність. Основні інвестори, які можуть вкладати кошти вже зараз, – це міжнародні організації, держави-партнери та фонди, що спеціалізуються на відбудові. Приватний капітал, особливо довгострокові інвестиції у виробничі сектори, буде проявляти стриманість до встановлення стійкого миру та гарантій безпеки.

Однак, для пришвидшення процесу повоєнного відновлення України необхідно вже зараз здійснювати всі можливі підготовчі заходи: реформування законодавства, створення механізмів захисту інвесторів, спрощення регуляторних процедур, формування стратегічних планів розвитку окремих галузей та проєктів. Тільки за умови ґрунтовної підготовки та проактивної політики держави Україна зможе після завершення воєнних дій максимально швидко відновити економічний потенціал, інтегруватися у глобальні інвестиційні ринки та забезпечити стійке економічне зростання.

Список використаних джерел:

1. UKRAINE Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4) February 2022 – December 2024. February 2025, the World Bank, the Government of Ukraine, the European Union, the United Nations. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/P1801741ca39ec0d81b5371ff73a675a0a8.pdf>
2. Материнська О., Пустова П. Відновлення та розвиток: інвестиційні перспективи України після війни. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 64. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4232/4158>.
3. Гринько Т.В., Кащина К.С. Формування та впровадження системи стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства в сучасних умовах господарювання. *Економіка та підприємництво*: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; Київ: КНЕУ, 2019. № 43. С. 104–114.
4. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З., Морока Д.М. Особливості та пріоритети інноваційного розвитку підприємницьких структур в сучасних мінливих умовах. *Економічний простір*. 2021. № 175. С. 52–58.